

לחיים בריאים יותר

משרד
הבריאות

רק שתי טיפות
והמשפחה מוגנת מסכנת הפוליו

שירותי בריאות הציבור
אוגוסט 2013

פוליו—שיתוק ילדים

Poliomyelitis

- מחלה זיהומית התוקפת את מערכת העצבים
- שיתוק מתפתח בקרב 1-5 מתוך 1,000 נדבקים
- השיתוק לרוב בגפיים התחתונות אך יכול להופיע בגפיים עליונות, בשרירי הנשימה ואף לגרום למוות

המחלה

- הגורם- נגיף (וירוס) השייך לקבוצת נגיפי המעיים
- דרכי ההעברה – הנגיף עובר מאדם לאדם באמצעות מגע של הפה עם יד המזוהמת בהפרשות מעיים (צואה)
- רוב הנדבקים אינם מפתחים סימני מחלה
- מי שנדבק, גם אם אין לו סימני מחלה, מפריש את הנגיף בצואה ומדביק אחרים

2 סוגי חיסון

תרכיב חי מוחלש (OPV)

- ניתן בטיפות בפה
- גורם לחסינות **במעיים** ובדם ומגן נגד מחלה שיתוקית
- החסינות במעיים מונעת או מקצרת בהרבה את משך ההפרשה של הנגיף בצואה במקרה של הדבקה.

תרכיב מומת (IPV)

- ניתן בזריקה
- גורם להתפתחות נוגדנים בדם ומגן נגד מחלה שיתוקית
- אינו מקצר משך הפרשת הנגיף בצואה
- במקרה של הדבקה בנגיף הפרא, האדם המחוסן מוגן ואינו מפתח מחלה
- המחוסן מפריש נגיף פרא **(מסוכן)** בצואה ועלול להדביק אחרים

2 סוגי חיסון II

תרכיב חי מוחלש (OPV)

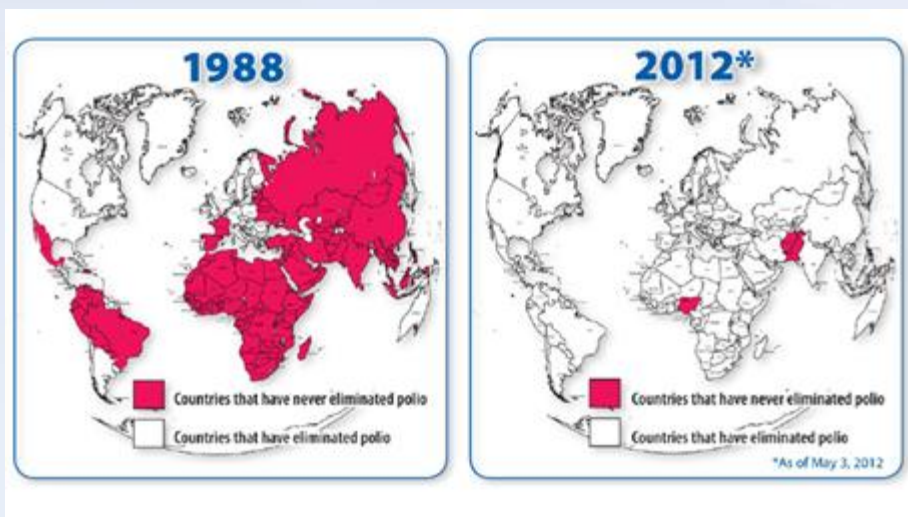
- הנגיף החי המוחלש בחיסון מתרבה במעי ומופרש בצואה
- המחוסן עשוי להעביר את הנגיף המוחלש לאחרים
- כאשר החיסון ניתן לאחר מתן חיסון מומת קודם, אין סיכון לשיתוק במחוסן

תרכיב מומת (IPV)

- אין העברה של נגיף מומת לאחרים

מצב הפוליו בעולם

שיעור התחלואה בפוליו בעולם:

- ירד מ- 350,000 מקרים
- ל- 1651 מקרים בשנת 2008
- ל- 223 מקרים בשנת 2012
- המחלה קיימת כיום רק בניגריה, פקיסטן ואפגניסטן

החיסון החי המוחלש ביער כמעט לחלוטין את מחלת הפוליו בעולם

היסטורית הפוליו בארץ

1957: החל מתן חיסון שיגרתי נגד פוליו לתינוקות

1988: התפרצות פוליו אחרונה בארץ עם 15 חולים בשיתוק

מדיניות הביעור בעקבות ההתפרצות:

1. חיסון משולב של שני סוגי החיסון (מומת + חי מוחלש)
2. ניטור סביבתי – ניטור שוטף של ביוב
3. ניטור תחלואה – ניטור פעיל של מקרי שיתוק לגילוי מקרי פוליו סמויים

2000: מדינת ישראל הוכרזה כמדינה נקייה מפוליו

2005: הופסק השימוש בחיסון החי המוחלש לאור ביעור הפוליו

למה יש מבצע חיסון נגד פוליו? אירועי יוני 2013

- התגלה נגיף פוליו פרא (המסוכן) בביוב בדרום
- הנגיף מתגלה פעמים חוזרות ובאזורים נוספים
 - כמות הנגיפים גדלה עם הזמן

המשמעות:

עדות להדבקה והפרשה של נגיף הפרא (המסוכן) בצואה
בקרב אוכלוסיה גדולה

משרד הבריאות מבצע סקר בדיקות צואה: 4.4% מהילדים
מגיל 10 ומטה מפרישים נגיף הפרא

אין חולים במחלה שיתוקית

מבצע "רק 2 טיפות"

- נגיף פוליו פרא מסוכן מתפשט בישראל
- קיים סיכון ממשי למחלה
- צריכים להפסיק שרשרת ההדבקה של נגיף פוליו הפרא

מתן חיסון חי מוחלש לכל הילדים
שנולדו מ- 1.1.2004 ואילך אשר קיבלו
את החיסון המומת בלבד

מטרת המבצע

- מניעת מקרי תחלואה בפוליו בישראל
- החיסון החי מוחלש יעניק חסינות מעיים לילדים שטרם חוסנו בחיסון זה, ויפסיק את ההפרשה
- הפסקת שרשרת ההדבקה של נגיף פוליו הפרא
- ביעור הנגיף מהארץ

בטיחות החיסון

- החיסון החי המוחלש ניתן בצורה בטוחה ביותר
- יינתן אך רק לילדים שחוסנו בעבר בחיסון המומת
- הניסיון בישראל מלמד כי בשנים 1990-2004 לא היה אף מקרה של תגובה משמעותית לחיסון בתקופה זו ניתנו בישראל כ-7 מיליון מנות חיסון

המבצע "רק 2 טיפות" איך התקבלה החלטה?

• ההחלטה נתקבלה לאחר התייעצות עם מומחים
מהמדרגה הראשונה:

- של משרד הבריאות
- של בתי החולים
- של הקופות
- של האקדמיה
- של ארגון הבריאות העולמי

• רק לאחר שהוכח מעבר לכל ספק שקיימת העברה נרחבת של הנגיף וקיים סיכון להתפתחות מחלה שיתוקית, אם לא תתבצע התערבות

הוחלט לצאת למבצע חיסון

משמעויות למערכת החינוך

הנחת יסוד:

חשוב שתלמידים ועובדי הוראה ימשיכו ללמוד וללמד כרגיל

- קיימת הנחייה לא לחסן תלמיד אם הוא או קרוב משפחה שמתגורר עימו באותו בית, סובל מדיכוי חיסוני
- לרוב, הנחייה זו אינה צריכה לשבש את אורח החיים הקבוע והרגיל של האוכלוסייה בתקופת המבצע
- החיסון הזה היה בשימוש שנים רבות בישראל וניתן בטיפות החלב ובבתי ספר לכתות א' ללא בעיות

תלמידים הסובלים מדיכוי חיסוני

- הרוב המכריע של התלמידים עם דיכוי חיסוני יכולים להשתתף במסגרות חינוכיות (גנים ובתי ספר)
- ילדים הסובלים מלאוקמיה פעילה או מחלת סרטן: יכולים להשתתף במסגרות חינוכיות במידה שהם קיבלו בעברם לפחות 3 מנות של חיסון מומת
- מושתלי מח עצם: יכולים להשתתף במסגרות חינוכיות במידה והם קיבלו לפחות 3 מנות של חיסון מומת לאחר ההשתלה
- חלק מילדים אילו אינם יכולים להשתתף במסגרות חינוכיות בכל מקרה בשל חשש לחשיפה למחלות זיהומיות אחרות
- אחריות ההורה במקרה של ספק לבדוק חסינות הילד מול הרופא המטפל, ניתן להסתייע בחומר הנמצא באתר משרד הבריאות

צוות מערכת החינוך

- האוכלוסייה הבוגרת בישראל מחוסנת היטב ואין צורך בהשלמת חיסון לאוכלוסייה זו
- בתקופה בה ניתן החיסון החי-מוחלש עד 2004 בטיפות חלב ובבתי הספר לא היו מגבלות על עובדי מערכת החינוך. לא דווח על מקרה הדבקה במוסדות חינוך
- לכן: עובד עם דיכוי חיסוני שעבד במערכת החינוך עד תחילת מבצע החיסון, יכול להמשיך בכך גם כיום

על מה כן צריכים להקפיד גננות, מורות ומטפלות עם דיכוי חיסוני ?

- מומלץ להימנע ממגע ישיר עם הפרשות (צואה, רוק) של ילדים שקיבלו את החיסון החי-מוחלש לתקופה של עד 6 שבועות ממועד קבלת החיסון
- הקפדה ביתר שאת, על רחיצת ידיים :
 - לאחר יציאה מהשירותים והחלפת חיתולים
 - לפני מגע עם אוכל
 - לאחר שיעול, התעטשות, קינוח האף

עכשיו, יותר מתמיד, רחצו ידיים!

- הידיים שלנו באות במגע עם הפרשות פה, אף, מעיים ומשטחים המזוהמים עם חיידקים המעבירים מחלות
- הקפדה על רחיצת ידיים במים וסבון מפחיתה שיעור מחלות המעיים והשלשולים ב-31%
- נגיף הפוליו שייך למשפחת נגיפי המעיים לכן רחיצת ידיים מהווה אמצעי חשוב למניעת ההעברה שלו

מתי מומלץ לרחוץ את הידיים?

- לאחר השימוש בשירותים והחלפת חיתולים
- לאחר מגע עם האף, שיעול או התעטשות
- לפני ואחרי הכנת מזון
- לפני אכילת מזון

איך רוחצים ידיים?

- הרטיבו את הידיים עם מים זורמים נקיים
- שימו סבון על הידיים
- שפשפו את הידיים היטב, כפות וגבות, בין האצבעות ומתחת לציפורניים משך 20 שניות
- שטפו את הידיים היטב להסיר את הסבון עם מים זורמים נקיים
- נגבו את הידיים עם מגבת נקייה (חד פעמית) או תנו לידיים להתייבש באוויר

שנה טובה ובריאה!

